

Kiwiini'o Paul Kaaritan Timothy Ati'o

Di'oraz kaarita daua'o

Timothy uruu pa'ina'o daonaiora, umashaapan Lystra ia'o. Uruu'o zii uabatan dono Kaimana'o Kuwai Jesus Christ dau'u, tuukii umishidanuzu. Uruu idi uzaamatan Jesus panaobanaa nii.

Aizii itamautan ida'a Paul makon Lystra iti, uru'u naa una'akan Timothy patuma, utominapa kizi u'idi'iki pakowaadapan dau'u Kaimana'o Kuwai Jesus Christ dau'u. Uruu idi Timothy chi'ikapan ipai wiizai kawana'ati ukaminka'uupan naa Paul kowaadapan Kaimana'o Kuwai Jesus dau'u. Atii kotua'iki ukaudinan utuma.

Uruu dauna'an Paul wa'akan naa Timothy Ephesus ii, utominapa-kida kizi'i naa mishidainao na'ii. Uruu dono pa'ina'o zii Timothy. Upu'u mazan udaru'o kaudin-kizai taa-ka'o u'ati. Uruu idi na'ia'a naa ukaudinan Ephesus ii.

Ukaudinan dono'o naa na'ii, Paul saadan pakaaritan u'ati, uma'ozakada-kinnaa nii unyukunuu, kaiman kizi na'iki ma'ozaka kizi usha'apatan pakaudin-kizi. Na'iki ukakinaowan kapam uruu, uaitapa kizi na'apam nii pana'akapan wuru'u pakaudin-kiziz. Tuukii uaipan Timothy kakinaowan pidannao na'ii, wunao aia'a tominapa-kidainaouz pidannao pana'iti karikaonan.

Na'iki ukowaada-kida kapam pakaaritan ida'a, sha'apa'oram pidannao uaipan zaamata-kaao kazowautapainao nii mishidainao. Na'iki ukakinaowan kapam Timothy, uaipan umashaapan kaiman, kadoronaa. Na'iki ukowaadan u'ati na'apam nii utominapa-kidan mishidainao. Ukowaada kizi i'ati na'apam mishidainao aiapa-kaao imashaapan. Imashaapa kizi kaiman, karikaonan kizi kapam ikaminka'utan pairibannao.

Kaarita buutinpan kida

Kaarita sakadin-kizi 1:1-2

Kazowautapainao na'iki kaudinainao choochi
ii 1:3–3:16

Kakinaorii Timothy ati'o 4:1–6:21

¹ Di'oraz kaarita õgaru Paul, Christ Jesus apostlen di'iki'o. Tominkaru wakazannaatapiki aipan ati'o õapostle-tinan na'iki Christ Jesus aipan ati'o, uruu wazaudapaniaz wa'atin. ² Aizii õsaadan wuru'u di'oraz kaarita'a pugaru Timothy ati'o, õdani kawanu'oraz manawun õtaapan, pumishidan idi Christ. Marii Tominkaru waDaru na'iki Christ Jesus wanaobanaa kamunanun pu'ati, na'iki ukamunan-kida kizi pugaru, na'iki utaa kizi punyukunuu kaiman-kinaa nii.

Timothy kakinao-kaao mariidamiki pidannao ai

³ Õsaadan kaarita õaipan idi puna'ian Ephesus ii, na'apa õkiauzon kawana'ati pu'ati kiwiin, tawuru dono'o õmakopaanan dono'oraz Macedonia iti. Kaina'a pabi'i kida pidannao na'ii, tominapa-kidainao pidannao Tominkaru paradan dau'u, mazan aonaa sakitapa'o

mani wuru'u ĩtominapa-kidanuz ĩdyaun. Ōaiapa pudyuudan ĩsookadan wuru'u pana'apainapanuz. ⁴ Na'iki pudyuuda'a naa ĩmarina'atan wuru'u ĩkowaadapanuz kotuainaonao kuwaa kida, wuru'u madiwautapa-ka'oraz naa karikaonan, na'iki marina'a naa ĩsookadan padi'itapan na'iki pasaadapan padokozu-daunnao uu kida. Ipai wuru'u sha'apaapa-kariwai kidaz aimaakan na'apa, toma'o karikaonan to'orataaka-karu na'iki kashadaaka-karu. Soo Christ mishida-kao ida'an pa'an pidan aitapan pasha'apatan aimaakan Tominkaru aipan kawana'ati. ⁵ Ōsaadan kaikapa'a, ōaipan idi ĩkamarainapanun manawun, kaimana'o nyukunui di'iki, na'iki kaimana'o di'itinapa-karu di'iki na'iki mishi'o mishida-karu di'iki. ⁶ Pabi'i kida pidannao aonaa ĩsha'apatinan wuru kawana'ati'i kakinaorii kidaz. Una'apan idi'i naa ĩpozawatan tuukii, ĩmashaapan soo padakoopaakan dau'u, na'iki pakashadaakapan dau'u. ⁷ Mishi tuukii ĩaipan patominapa-kidan pidannao, Moses kakinaori dau'u. Na'iki ma'ozaka ĩkakuwaapan pidannao ati aitapa'o kawan. Mazan upu'u aonaa ĩaitapan na'apa'oram daua'o wuru'u pakadakotinanuz, oo patominapa-kidanuz pidannao.

⁸ Ipai waunao, waaitapa kaimana'o wuru'u Moses kakinaori kidaz, ukaiwaa-kao ana'oraz mazan sakitapa. ⁹ Mazan waaitapa wuru'u Moses kakinaori taa-kao, aonaa kaimanainao pidannao ati'o mani. Mazan utaa-kao oiainao ati'o, wuru'u dikintapainaoz kakinaorii kida, na'iki sha'apaapauzonao ati dikauda kida'o manawun aimaakan, na'iki mamishida-kainao

na'iki dikintapainao Tominkaru. Na'iki wunao ati'i, aona'oraz ãitapan Tominkaru, aona'oraz ãkarodapan paparadan Tominkaru dau'an. Na'iki wunao ati'i, zowiauzonao kidaz padarunao, padaronao na'iki ba'oran pidannao kida.¹⁰ Na'iki wunao ati'i, mashaapainao kidaz kana'apan mamazidaaka-daun. Na'iki wunao ati'i, mashaapainaoz ba'oran daiaro tuma oo ba'oran daiaru tuma pamazidan pu'a'anaa. Na'iki wunao ati'i kiaapainaoz pamin-daonaoran, na'iki kiaapainaoz pamin-zunan. Na'iki wunao ati'i koidapauzonao kidaz pidannao pasellian nii. Na'iki wunao ati'i mariidinauzonao na'iki tomapauzonao kidaz karikaonan parada-karu. “Mishi'o waparadan” ãkian pamariidinan pu'u. Na'iki wunao ati'i dikintapainaoz kaimana'o parada-karu Tominkaru di'iki'oraz.¹¹ Ipai wuru'u kakinaoriiz, Kaimana'o Kuwai kawana'ati'o wuru'u. Na'iki õgaru dyuudakariwai kowaadapa'o nii ipai wuru'u konaunam kida'oraz manawun kuwai, kaimana'o na'iki umanawunu'o Tominkaru di'iki kida'oraz.

Tominkaru tukapa-kidan pakamunanun Paul ati

¹² Tuukii manawun õkonaukii-kidan Christ Jesus wanaobanaaz, utaan idi õnyukunuu ma'ozakakinaa nii, õsha'apata-kinaa nii ipai wuru'u õkaudin-kizi kidaz. Na'iki tuukii õkonaukii-kidanuzu, utukapan idi õgaru kaimana'o pidan kawan, na'iki uzaamatan idi õgaru kaudina'o nii pa'ati.¹³ Uaitapan pu'u padamata õdakoopan paugaru, na'iki õantamikitan pu'u padamata uruu tuukii, na'iki uaitapan pu'u padamata õsha'apatan iriba

dikauda kida'o aimaakan, òkaziwaa-kinaa nii uruu. Mazan Tominkaru kamunan-kida zii kowas ògaru, usha'apanum kau'an na'apain aona'o zii òmishidan Christ. Na'iki wuru'u òpataka'utanuz mishidainao, aonaa òaitapan u'oiian. Ò'itiiman kaimana'o nii wuru'u òsha'apaapaniaz. ¹⁴ Mazan wanaobanaa Christ Jesus, tuukii utukapa-kidan pakaimanan ò'ati. Atii, utaa zii ònyukunuu iti mishida-karu, na'iki marainpaaka-kinai, wuru'u taa-kariwaiz ipai waunao ati, zaamatinpainaouz Christ Jesus di'iti.

¹⁵ Aizii di'oraz kuwai mishi'o wuru'u na'iki turuu umishida-kaò: Christ Jesus kaawan imi'i baara ati, ukazannaata'anan oiainao. Na'iki ògaru udawun iti manawun ò'oiian ipai ba'oran oiainao ai. ¹⁶ Mazan Tominkaru kamunan-kida zii ògaru, usha'apanum kau'an uaipan idi Christ Jesus kaiwaan ògaru oia'oraz pidan, utukapa-kida-kinaa nii mishi pakaimanan. Aonaa usha'apatan ògaru, ò'oiian pu'u padamata udawun iti manawun, na'iki utominapa-kida-kinaa nii ba'orainao diina'iti'i. Ìaitapa kizi, na'iki ìmishida kizi, turuu kapam ukazannaatan ìdyaun ì'oiian ai, ìmashaapa kizi utuma karikaonan.

¹⁷ Aizii òkian King dau'an, karikaonanu'oraz unaobanai-tinpan, na'iki aona'oraz umawakauzon, na'iki aona'oraz utukapauzo-kaò, soo uruu bauda'apa mishi'o Tominkaru. Marii wataapan uruu umanawunu'o nii, na'iki marii karikaonan kizi wakonaukiitin-kidan umanawunun. Amen.

¹⁸ Timothy òdani, wuru'u òdyuudanuz pusha'apatinan kaikapa'a, parada-karu kawana'ati'o, tawuru'u Tominkaru dyuudau-

zoniaz papidanannao kowaadan. Īkowaadan dono'oraz kanoma'o nii pukaudin-kizi nii. Uruu kawana'ati'ora'a naa aizii, wuru'u ōdyuudanuz pugaru. Ukau'an pumishida na'iki pukaiwaa wuru'u parada-karu kidaz, punyukunuu ma'ozaka-kinaa nii, ma'ozaka kizi puna'akan Tominkaru paradan. ¹⁹ Pakawan putaapa wuru'u pumishidanuz, na'iki pakawan puda'an wuru'u kaiman kida'oraz pudi'itinpauzon. Kaina'a ba'orainao, aonaa ĩtaapan pakawan wuru'u pamishidauzonuz, na'iki aonaa ĩda'anan wuru'u kaiman kida'oraz padi'itapaniaz. Uruu idi ĩwaotan, aona'a naa ĩaitapan kanom pamishida, ĩnyukunuu pana'iti'i naa karikaonan. ²⁰ Kaina'a pidannao na'apa'o idi'o ĩwaotan kapam, Hymenaeus na'iki Alexander. Uruu idi ōmuuda'aka'a naa ĩdyaun Satan ati, marii kizi'i naa uantamikitan ĩdyaun. Uruu shoman na'apa'o ida'an ĩaitapinan, aonaa kizi powa'a ĩdakoopan Tominkaru.

2

Na'apam mishidainao toriinpan

¹ Aizii kiwiitapa ōkia'azon mishidainao ati, tuukii manawun ōaipan utoriinapa-kidan ipai pidannao Tominkaru ati. Ukowaada na'iki upishaa ipai aimaakan Tominkaru ati, ukamunan kizi ĩ'ati. Na'iki “Kaiman manawun pugaru,” ukii Tominkaru ati, ipai aimaakan dau'an na'iki pidannao dau'an. ² Na'iki utoriinapa kapam king-tinpainao dau'an, na'iki ipai ba'oran naobanai-tinpainao dau'an. Utoriinapa wamashaapa kizi kaiman, aonaa kizi wanyukunuu kasharutapa-kao, na'iki mashaa

kizi kapam wataapan wanyukunuu. Wamishida kizi na'iki wamashaapa kizi soo Tominkaru ati, watukapa-kida kizi uruu ida'an mishi waikodan kaimana'o mashaapa-karu. ³ Kaimana'o wuru'u toriinapa-karuz kaikapa'a, tuukii Tominkaru, wakazannaatapiki naubaan na'apa'o toriinapa-karu. ⁴ Uruu aipa'o ipai pidannao kazannaatinan pa'oian ai. Na'iki ãaitapa kizi ipai wuru'u parada-karu kidaz, mishi'oraz manawun. ⁵ Mishi kaina'a bauda'apa Tominkaru, na'iki kaina'a bauda'apa pidan ida'an wakaimanaakan Tominkaru tuma, aonaa kanom ba'oran ida'an mani, soo bauda'apa daonaiora Christ Jesus ida'an. ⁶ Uruu taaina'oraz ipai, ipai pidannao wadaun nii, ukazannaata'azon idi ãdyaun pa'oian ai. Tominkaru aitanii kamoo kawana'ati'o wuru'u Jesus taainanuz naa, utukapa-kidakinaa nii mishi'o wuru'u Tominkaru aipanuz ipai pidannao kazannaatinan pa'oian ai. ⁷ Uruu idi'o wuru'u õzaamata-kaoaz, na'iki õdyuuda-kaoaz kowaadapa'o nii na'iki tominapa-kida'o nii Gentilenao,* wuru dau'a'a mishi'oraz kuwai. Tominkaru kazannaata'azonuz ipai pidannao. Mishi'o kaiwuru'u õkuwaaz, aonaa õmariidapan mani karikaonan unao.

⁸ Ipai choochiapa-karu kawana'ati, tuukii õaipan daonaioranao, wuru'u taa'oraz manawun mishi panyukunuu Tominkaru ati, õaipan ãtoriiñpan panyukunuu kaimana'o di'iki. Aonaa pato'orainpan bii'i mani, na'iki aonaa pakashadaakapan bii'i mani. ⁹ Na'iki õaipan

---

* **2:7** Gentilenao: pidannao pana'a'o Jewnao ai. Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

kapam zunnao aitapan na'apam pakaiwadinpan kaiman. Aonaa kizi ikonaunamadan padizo, oo itinokan padizo na'apam karikaonan pakonaunamadin-kinaa nii. Aonaa kizi itadinpan pakaiwadapan ida'an kashoro, zaanobai, na'iki ishitainii, toma-kariwai kidaz gold idi. Na'iki aonaa kizi ikaiwadan kamicha konaunamaa-kariwai sodi kida, na'iki kawinipinaa kida'oraz manawun. ¹⁰ Mazan itukapa-kida kizi pa'an kaiman kida'o pakaduz ba'orainao ati. Itukapa kizi ikaduz ida'an, na'apam zunnao mashaapan, wuru'u mishidainouz Tominkaru. ¹¹ Na'iki marii zunnao abatapan mashaa kakuwaapatinkaru an Tominkaru paradan dau'u, aonaa turuu iwazootapan daonaioranao. ¹² Na'iki aonaa okashaapan zunnao kakuwaapan oo kazowautapan choochiapa-karu daonaioranao bii ii. Marii mashaa iabatapan. ¹³ Usha'apanum kau'an Adam kiwiini'o utoma-kao, udauna'an Eve. ¹⁴ Na'iki aonaa Adam mani wuru'u mariida-kariwaiz, mazan Eve pa'an wuru'u dikintapa'oraz Tominkaru paradan, omishidan idi pamariida-kao, uruu idi o'oian. ¹⁵ Mazan zunnao kazannaata-kao nii pakaudanipan dono, imishidan an pakawan Tominkaru, na'iki ikamarainapanun an, na'iki imashaapan an kaiman, na'iki aitapin Tominkaru aipan kawana'ati.

3

Kazowautapainao choochi dau'ana'o

¹ Aizii di'oraz parada-karu kida'a, mishi'o na'iki sakitapa'o: Aizii na'ia'oram daonaiora tuukia'o ukaudina'azon pakazowautapan

dau'u choochi, kaimana'o kaudin-kizai wuru'u usha'apata'azooniaz. ² Aizii pidan kazowautapa'azo'o mishidainao, marii kau'an kaiman umashaapan, aonaa abatauta-kida'o nii mani dikauda sodi kida'o pakaduz. Na'iki marii umashaapan bauda'apa'o paudaiaro tuma, na'iki marii umashaapan aitapin na'iki kadoronaa. Udi'itapa-kida kizi kaimana'o pakaduz kida ipai pidannao ati. Na'iki marii kizi konaukii umorotakidan tawarainao, ikaawan an udapu iti. Na'iki marii kizi ma'ozaka na'iki kaiman uaitapan patominapa-kidan pidannao. ³ Na'iki aonaa kizi kapam utuzapa-shorin, na'iki aonaa kizi uto'orauzon oo ukashadakon. Mazan utaapa kizi pa'an panyukunuu kaiman na'iki mashaa. Aonaa kizi unyukunuu soo puraata dau'ati. ⁴ Marii kizi kapam ma'ozaka na'iki kaiman ukazowautapan padapu ainao. Aonaa kizi udikintapa-kidinan paudainao ati, mazan ikichana'iki kizi u'ai, na'iki iizo'ati kizi ipai uparadan. ⁵ Aizii umaka'iitakan an pakazowautapan kaiman padapu ainao, na'apam nii mooko uaitapan pakazowautapan mishidainao? ⁶ Na'iki aonaa kizi kapam pidan diiki'i'o zii umishidanu'u, zaamata-kaokazowautapa'o nii choochi. Panaadon pidan na'apa'o zaamata-kaokao an, udi'itinpan nii soo pa'atadinpan dau'u, atii na'apa'o ida'ana'o nii uwaotan na'iki ukaboota-kaokao Satan kawan. ⁷ Marii kizi mamishida-kainao abatan kaiman uunamunaa. Ukau'an aona'o nii uba'azootinkida-kaokao, na'iki aona'o nii Satan zaamatanuz pamariaariba kida ida'an.

Kaminka'uupauzonao choochi ii

⁸ Aizii pidannao kaminka'uupa'o mishidainao, marii ãmashaapan kaiman, aonaa kizi ãunamunaa abata-ka'o dikauda sodi kida. Marii kizi mishi ãsha'apatinan paparadan kawana'ati, aonaa ãkadakoinpan mani karikaonan. Na'iki aonaa kizi ãtuzapa-shorin, na'iki aonaa kizi ãdi'itinpan soo paaipan dau'u puraata. ⁹ Na'iki aonaa kizi kanom kasharutapan ãnyukunuu, mazan ma'ozaka kizi ãtaapan pamishidan, dadara kizi ãzaamatinpan wuru di'iti'i mishi'oraz kuwai, Tominkaru taaniaz ã'ati ãtominapa-kinaa nii. ¹⁰ Na'iki marii zii ipai ãkaduz tiwaa-ka'o na'iki ãtukapa-ka'o kiwiin. Aizii ãkaduz tukapa-ka'o an kaiman, uruu turua'a naa ãzaamata-ka'o kaminka'uupa'o nii. ¹¹ Aizii ãdaiaronao,* na'apa kapam, marii ãmashaapan kaiman, aonaa kizi ãunamunaa abata-ka'o dikauda sodi kida. Na'iki aonaa kizi kapam ãkadakotinauzon. ãmashaapa kizi kadoronaa na'iki aitapin. Na'iki mishi kizi kapam ãsha'apatinan paparadan kawana'ati. ¹² Aizii daonaioranao, wuru'u kaminka'uupainauz mishidainao, marii ãmashaapan bauda'apa'o paudaiaro tuma. Ma'ozaka kizi, na'iki kaiman kizi kapam ãkazowautapan padapu, paudaiaro na'iki paudainao. ¹³ Aizii na'ia'oram pidan kaminka'uupa'o sha'apatan an ipai pakaudin-kizi kaiman, kaimana'o nii uabata-kidan paunamunaa. Na'iki ma'ozaka'o nii na'iki mabaa'azo'o nii ukakuwaapan pamishidan dau'u Christ Jesus.

Tominkaru sha'apatan kaimana'o manawun aimaakan

---

* **3:11** ãdaiaronao oo “zunnao, kaminka'uupa'o mishidainao.”

14-15 Õaipan padamata kadiman õwa'atin pu'ida'ati, mazan õmakaawakan an kadiman, õsaadan di'oraz kaarita puaitapa kizi na'apam nii waunao mishidainao aiapa-kaos wataapaakan baokopa wamin-mishidannao tuma. Usha'apanum kau'an waunao wuru'u Tominkaru choochiniz. Uruu Tominkaru karikaonanu'oraz ukakupauzon. Na'iki

wamishidan ida'an, dadara wazaamatapan na'iki wakazannaatapan wuru'u kaimana'o, na'iki mishi'oraz kuwai upana'ada-kaos ai.

¹⁶ Aonaa turuu pidan kian aonaa mishi'o mani na'iki aonaa umanawunu'o mani Tominkaru sha'apataniaz aimaakan, aona'oraz zii uaitapa-kidauzon kiwiin. Wuru'u uaitapa-kidaniaz wa'ati kai, wamishida-kinaa nii na'iki waaitapa-kinaa nii uruu. Kaikapa'o wuru'u Tominkaru aitapa-kidanuz wa'ati mishi'o aimaakan:

Uaidinan imi'i baara'a, pidan nii.

Kaimana'o Doronaa tukapa-kidan mishi, kaimana'o manawun uruu,
na'iki mishi usha'apatan ipai aimaakan saki-tapa pa'idiwaru.

Na'iki angelnao, ïtukapa kapam uruu.

Kuwai makon udau'an ipai amazada kawana'ati.

Uruu idi ipai amazada kawana'ati,

pidannao mishidan na'iki ïzaamatan uruu panaobanaa nii.

Udauna'an Tominkaru na'akan naazu aokazi iti.

4

*Mariidapa'o patominapa-kidan
pidannao*

¹ Mishi kaimanaiman sha'atii Kaimana'o Doronaa kowaadauzon, diina'iti'i kaina'a'o nii pabi'i kida pidannao, mishidainaouz, marina'atan nii wuru'u pamishidanuz mishi'o kuwai. Na'iki ãmishidan ni'i naa oia'o doronainao mariidin-kinaa kida, na'iki ãda'anan ni'i naa wuru'u oiainao tominapa-kidanii kidaz. ² Aizii wuru'u na'apa kida'oraz kuwai, uruu wunao na'akapani'i mariidamikinao kidaz. Mainaabata-kariwaiz naa kaiman kida'o di'itinapa-karu ãzowau iki, na'apa chipirari wiichada-kariwai mainaabatanii kawanu'oraz naa. ³ Aizii wuru'u na'apainaouz pidannao, ãkian aonaa turuu mazida-karu, na'iki ãkian, kaina'a pabi'i kida aimaakan aonaa ukashaapa-kao unika-kao. Mazan ipai wanyukunui wuru'u aona'oraz ãkashaapan unika-kao, Tominkaru tomanii pa'idiwaru wuru'u nika-karu nii. Mazan mishidainao, wuru'u aitapainaouznaa pa'an mishi'o parada-karu, turuu ãnikan sha'apa'oram wanyukunui, patoriinapa-kidan dauna'anazu. ⁴ Mishi ipai Tominkaru toman aimaakan kaiman pa'idiwaru. Ukau'an aonaa turuu sha'apa'oram wanyukunui mana'idiapa-kao. Mazan ipai wuru'u wanyukunui kidaz, unika-kao nii utoriinapa-kida-kao dauna'an. ⁵ Usha'apanum kau'an Tominkaru paradan, na'iki toriinapa-karu ida'ana'o wuru'u, kaiman Tominkaru tukapan sha'apa'oram wanyukunui nika-kao.

Christ Jesus poitoru manawun

⁶ Aizii pukowaadapan an ipai wuru kida dau'ana'a mishidainao ati, mishi'o nii pugaru kaimana'o poitorui Christ Jesus ati. Wururu'u

kuwai kida pumishidaniaz na'iki puda'ananiaz ma'ozakadan nii punyukunuu powa'a zii. ⁷ Mazan aonaa pa'an ōaipan punyukunuupan na'iki puda'anan wuru'u kotu'u kida'oraz kuwai madiwautapa-ka'oraz karikaonan, aonaa Tominkaru di'iki'o mani. Mishi'oraiman putominapa powa'a zii pusha'apatin kizi pa'an Tominkaru aipan kawana'ati. ⁸ Mishi pidan ikoda kaimana'o aimaakan pa'ati, uikoda pama'ozakinaa nii, padimatinan na'iki pama'ozakainpan ida'an. Mazan pidan ma'ozakada'o panyukunuu Tominkaru dau'ati, uikodan nii aimaakan powa'a'o zii manawun ukaimanan ipai wuru aia'a ba'oran aimaakan kidaz. Uruu ida'ana'o nii pa'an uikodan kaimana'o mashaapa-karu kai, na'iki diina'iti'i Tominkaru tuma. ⁹ Mishi'o wuru'u di'oraz parada-karu kida'a. Marii kizi umishidanuzu kaimanaiman. ¹⁰ Mishi kasha'apannaa na'iki dadara wakaudinan. Usha'apanum kau'an waaitapa na'iki wamishida tuukii, kaina'a'o nii na'apainim wamakon wamashaapa'anan pa'an Tominkaru tuma, wuru'u karikaonanu'oraz ukakupauzon. Uruu wuru'u ipai pidannao kazannaatin-kinna ni'oraz, na'iki kazannaata'oraz ipai wuru'u mishidainaouz Christ.

¹¹ Aizii pukowaada'a naa, na'iki putominapa-kida'a naa pidannao ipai wuru dau'a'a parada-karu na'iki kakinaorii kidaz. ¹² Mana'a pukashadapa-kidina'ana'a pupa'inan idi zii. Mishi'oraiman, putukapa-kida kaimana'o pukaduz mishidainao ati, puparadan ida'an kaiman, na'iki putukapa-kida i'ati kaimana'o mashaapa-karu, na'iki putukapa-kida i'ati

pukamarainapanun, na'iki putukapa-kida kapam wuru'u pumishidanuz, na'iki putukapa-kida i'ati na'apam putaapinan kaiman ipai oia'o ai. ¹³ Atii o'kaawan na'iti, karikaonan puaitaapa saada-kariwaiz kida Tominkaru paradan ipai pidannao ati na'ii, i'kasaba'uinpan kawana'ati. Na'iki pukowaada i'ati kaimanaiman na'apa'oram wuru'u parada-karu kida kianuz. Na'iki putominapa-kida kizi'i naa ipai wuru'u pidannaouz, i'sha'apatin kizi'i naa ipai parada-karu kawana'ati. ¹⁴ Mana'a pumarina'ata'ana'a kaimana'o aimaakan tawuru'u Tominkaru taauzoniaz na'apa pukaudin-kinaa nii, prophetnao ida'ana'oraz ukowaada-kida-kao, tawuru dono'o choochi zowaunaanao toriinapa-kidauzon na'iki i'muudauzon dono'oraz paka'u pu'ida'ati. ¹⁵ Ukau'an putiwautina'a naa na'iki pusha'apatina'a naa na'ii ipai wuru kawana'ati'i, kakinaorii kidaz saada-kariwaiz pu'ati. Marii kizi ipai pidannao tukapan pukaudin-kizi tuubarudinan. ¹⁶ Puaitapin pa'i kaiman pumashaapa, pukuwaa na'iki putominapa-kidan kawana'ati pidannao. Pakawan pusha'apatin wuru kawana'ati'i pusha'apaapauzonii kidaz. Usha'apanum kau'an, pusha'apatinan an ipai ukawana'ati, pukazannaatinan nii, na'iki pukazannaatan nii wunaou'u abatainao kidaz pukuwaa.

5

Kakinaorii mishidainao dau'ana'o

¹ Mana'a pukashadakowaua'ana'a tunarunao-tinpa'ora'a naa pidan, putukapan an usha'apatan

dikauda'o aimaakan. Mishi'oraiman puparada na'iki pukakinao uruu kaiman, na'iki kona'ia'o ida'an, na'apa puparadauzon kawan pudaru ati. Aizii pa'inainao daonaioranao ati na'apa kapam puparada, kaimana'o ida'an, na'apa puparadauzon na'iki pukakinaowauzon kawan pu'inawuzunao.

² Aizii putukapan an zunnao, maskonnao-tinpainao kida'a naa sha'apatan dikauda'o aimaakan, puparada na'iki pukakinao ĩdyaun kaiman kona'ia'o ida'an, na'apa puparadauzon kawan pudaro ati. Aizii pa'inainao zunnao sha'apaapan an dikauda'o aimaakan, na'apa'o nii kapam puparadan ĩ'ati, kaimana'o, na'iki kona'ia'o ida'an. Na'apa puparadauzon, na'iki pukakinaowauzon kawan pudadakoona kaimana'o ida'an, aonaa madoronaa-daun mani.

³ Pukamunan-kida, na'iki kaiman putaapa zunnao wuru'u mawakainaouznaa ĩdaiarunao, mashaapainaouz pa'ida'a na'iki paba'oran manawun. ⁴ Mazan aizii mawakaiba odaiaru kaudainaoun an zii, na'iki okatakaannaoun an zii, marii ĩnao kataapan oroo. Marii kizi ĩnao tukapa-kida kiwiin pidannao ati, na'apam mishidainao taapan pairibannao. Na'apa'o ida'an kizi ĩtukapakidan na'iki ĩkawadauntan powaa iti wuru'u ĩdaronao na'iki ĩko'okoonnao sha'apatauzonii kidaz ĩ'ati kotua'a naa. Usha'apanum kau'an tuukii Tominkaru konaukii-kidan patukapan na'apa kida'o aimaakan sha'apata-ka.

⁵ Aizii zun mawakaiba odaiaru, mashaapaibazo pa'ida'a na'iki paba'oran manawun, aonaa kanom ba'oran kaina'a kaminka'uta'o nii oroo.

Uruu idi odopian na'iki otaapan panyukunuu soo bauda'apa Tominkaru ati karikaonan. Ipai kamoo na'iki ipai maruta'o otoriinpan kawana'ati, opishaan u'ati pakaminka'utakao. ⁶ Mazan aizii zun wuru'u mawakaibazo naa odaiaru mashaapan an madoronaa-daun, mawaka'o kawanu'ora'a naa otukapakao padoronaa ii, okakupan pu'u padamata. ⁷ Ukau'an pukowaada i'ati ipai wuru'u di'oraz kakinaorii kida'a. Aonaa kizi i'sha'apaapan oo itukapa-kidan dikauda kida'o pakaduz, aonaa kizi kapam ikadakotin-kida-kao.

⁸ Mazan aizii na'ia'oram pidan mishida'o, aona'o utaapa'azon pairibannao, aitaniiman umataapa'azookan an padaro oo pako'okoon manawun, uruu tanawatina'ora'a naa pamishidan ai wuru'u na'apa'oraz pidan. Uruu idi udawun iti'ora'a naa manawun uruu wunao aia'a pidannao mamishida-kainaouz.

⁹ Mazan aizii zunnao, aona'oraz zii imaskonnaoun tuukii, wuru'u mawakainao kidaz naa idaiarunao, aonaa pa'i pa'an pusaada'ana'a i'uu. Soo wunao pa'an pusaada, ikodainaouznaa 60 wunu. Baukapa'oraz omazidauzon,

¹⁰ na'iki kaimana'oraz okaduz aitapa-kao. Na'iki kaimana'oraz kapam odyaupaitan ipai paudainao. Na'iki konaukii-kidauzoz na'iki karikaonanu'oraz onaubauzon tawarainao kaawan padapu ati. Na'iki taapaibazo ipai mishidainao kaiman, na'iki chikauzoz ikidiba ikaawan an odapu ati. Na'iki kaminka'utauzoz pidannao, dopitainao na'iki kasha'oratinainao. Na'iki wuru'u sha'apatauzoz soo kaiman kida'o

pa'idiwaru aimaakan.

¹¹ Mazan aizii zunnao, aona'oraz zii ĩmaskonnaoun kida tuukii, wuru'u mawakainaouznaa ĩdaiarunao, aonaa turuu pa'an ĩ'uu saadakaao zii. Panaadon kaina'a'o nii zii ĩdi'tinpan daonaiora dau'u na'iki pamazidan dau'u. Na'apa'o ida'an ĩtanawatinan Christ ai. ¹² Na'iki uruu ida'an ĩtukapa-kidan na'apam ĩmariidan karikaonan paparadan, pakiauzon kawana'ati u'ati kiwiin. ¹³ Na'iki aona'a naa kanom ĩsha'apata'azon, soo ĩchi'ikina'azon karikaonan, na'iki ĩkadakotinan ba'orainao dau'u. Na'iki ĩaitapa'azon ba'orainao sha'apaapanii dau'an, na'iki ĩkadakoinapa-kidan ipai aimaakan pidannao sha'apaapanii kida, wuru'u aona'oraz padamata turuu ĩkowaadapan. ¹⁴ Ukau'an ōkian, marii pa'an ĩmazidan wuru'u aona'oraz zii ĩmaskonnaoun tuukii, aizii ĩkaudanin an uruu ĩtaapan ni'i naa paudainao, na'iki ĩtaapan ni'i naa padapu kaiman. Aizii ĩmashaapan an na'apa, aona'o nii to'oratinainao wa'ati ĩkodon dikauda'o pakadakotin-kida-kinanaa nii waunao. ¹⁵ Usha'apanum kau'an kaina'a'a naa ba'oran zunnao mawakainaouznaa ĩdaiarunao, tanawatinan na'iki ĩda'anan naa Satan. ¹⁶ Mazan aizii na'ia'oram zun mishida'o, na'iki kaina'a'o oiribannao mawakainaou'u naa ĩdaiarunao, marii otaapan oo okaminka'utan ĩdyaun. Aonaa kizi ba'oran mishidainao mizidinan ĩdau'an. Marii kizi pa'an mishidainao taapan, na'iki kaminka'utan wuru'u mairibanu'oraz na'iki pa'ida'a'oraz manawun ĩmashaapan.

¹⁷ Aizii choochi zowaunaanao, wuru'u kaudinainaoz kaiman, pakazowautapan dau'u choochi. Marii kaiman zoobaba ĩtaapa-kaao,

marii ĩkawinipinaata-kao powa'a zii, aitaniiiman wuru'u kaudinainaouz manawun dadara, pakowaadapan dau'u Tominkaru paradan, na'iki dadara kapam ĩkaudin an ĩtominapa-kidan pidannao Tominkaru paradan kawana'ati. ¹⁸ Usha'apanum kau'an saada-kariwai Tominkaru paradan kian, "Mana'a udo'otauzo'ona'a tapi'iza dako, poroom aka dakazaapa-kida-kao an u'ati." Na'iki "Kanom kaudina'o marii ukawinipinaata-kao." ¹⁹ Mana'a punyukunuupa'ana'a puabatan an pidan kowaadan choochi zowaunaa sha'apatan dikauda'o aimaakan. Soo mishi puabatan an zii na'apauda'um pidannao di'iki, dya'utam oo idikinauda'u pidannao, tukapainao manawun, kakuwaapan an zii udau'u. ²⁰ Uruu dauna'an turua'a naa pa'an puparadan oo pukakinaowan uruu, ipai mishidainao abatapan pu'u. Marii kizi kapam ba'orainao kichana'ikin pasha'apaapan ai na'apa kida'o oia'o.

²¹ Tominkaru, na'iki Christ Jesus na'iki kaimana'o angelnao abatapan pu'u ōkia'azon pu'ati. Tuukii manawun ōaipan puizo'atin wuru'u di'oraz kakinaorii kida'a. Aonaa kizi pukazannaatan pabi'i kida pidannao, wuru'u pumarainapaniinaouz, ĩsha'apatan an oia'o. Mazan marii kizi pukakinaowan ipai pidannao patumaaka na'iki sakitapa parada-karu kawana'ati.

²² Mana'a puzaamata'aka'ana'a kadiman manawun pidannao kazowautapa'o nii choochi. Na'iki aonaa pupatumaaka-dina'ana'a pidannao tuma ĩsha'apaapan dono oia'o. Pumashaapa kaiman, aonaa pu'oiipa'ana'a.

²³ Mana'a pa'i putuza'ana'a wunu pa'idiwaru, putuza masakauda'u kida wine putoba kaziwan idi. Usha'apanum kau'an mapuda manawun pukarinaapatinauzon.

²⁴ Kaina'a pabi'i kida pidannao kaiman-daun ĩ'orian tukapa-kao, aonaa na'itim udiza-kao. Na'iki ipai pidan aitapan pataka'uta-karu nii ĩdyaun. Mazan kaina'a ba'orainao ĩ'orian tukapa-kao nii oo uaidinan nii diina'iti zii'i ĩkootowapa-kida-kao dono. ²⁵ Na'apa kapam pabi'i kida pidannao wuru'u sha'apatauzonao kidaz kaimana'o pa'idiwaru aimaakan. Kaiman-daun ĩkaimanan tukapa-kao, na'iki ba'orainao aonaa ĩtukapa-kidan pakaimanan, mazan aonaa na'itim ĩdizan wuru'u pakaimannuz.

6

¹ Mishidainao pidannao, torii-kariwainauz poitoruinoo* nii, marii kaiman ĩmashaapan panaobanaanao tuma. ĩtaapa kizi ĩdyaun umanawunu'o nii, aonaa kizi ĩkashadapautan oo ĩtaapan ĩdyaun na'apam karikaonan, aonaa kizi waTominkarun uu dakoapa-kao, na'iki aonaa kizi kapam kuwai wuru'u wakowaadapanii kidaz dakoapa-kao. ² Aizii wuru'u torii-kariwaiz poitorui, unaobanaitapan an mishida'o Christ, marii kaiman utapan oo ukaudinan u'ati. Aonaa kizi udikintapan oo ukashadapan uruu, uaitapan idi mishida'o kapam wuru'u unaobanaaz, na'apa paugaru kawan. Mazan kaiman kizi

---

* **6:1** torii-kariwai poitorui: Putukapa kaarita tokon ii Parada-karu Masha'apannaada-kinoo di'ii.

ukaudinan u'ati powa'a zii. Usha'apanum kau'an ukaudinan na'iki usha'apatinan ida'an kaiman, tuukii ukaminka'utan mishida'oraz panaobanaa umarainpan idi wuru'u panaobanaaz.

*Pidannao aipainao
diri'i sha'apauzii*

Ukau'an putominapa-kida na'iki pukowaadapa ipai wuru'u di'oraz kowaada-kariwai kidaz aimaakan pu'ati. ³ Aizii na'ia'oram pidan pana'iti'o utominapa-kidan pidannao, na'iki aona'o umishidan wuru'u mishi'o parada-karu wanaobanaa Jesus Christ di'iki'oraz. Na'iki aona'o umishidan sakitapa'o mashaapa-karu, wuru'u Tominkaru aitanii kawana'ati'oraz. ⁴ U'atadinpan udawunu'iti manawun wuru'u una'apanuz, aitapa'o nii manawun utaapinpan mazan aonaa kanom uaitapan. Soo uaipan pakashadaakapan, uaipan pato'orataakapan oo padakoopaakan na'apa'oram parada-karu dikin ii karikaonan. Uruu idi utoman kishauziaaka-karu, na'iki kashadaaka-karu, na'iki mariidin-karu iribanii dau'u, na'iki dikauda'o di'itinapa-karu iribanii sha'apatanii kida dau'u. ⁵ Na'iki utoman kadakowaaka-karu pidannao tuma wuru'u aona'oraz kanom ñaitapan, na'iki aona'oraz ñimishidan. Ñitiiman pidan kasha'apauzi-kinnaa nii wuru'u mashaapa-karuz Tominkaru aipan kawana'ati.

⁶ Mishi, kasha'apauz mani pidan, mashaapa'o Tominkaru aipan kawana'ati, soo uabaapan an taa-kariwaiz pa'ati. ⁷ Aonaa kanom wakaawa-kidan wuru amazada baara ati'i. Na'iki aonaa kanom wana'akan wuru amazada baara iki'i.

8 Ukau'an, wuru'u wawanyukunuu na'iki wakamichan waikodanii kidaz, turua'o wa'ati wuru'u. 9 Mazan aizii pidannao, wuru'u tuukia'oraz ĩaipan pakapuraatanun, mariaa-kidina'o nii ĩdyaun pabi'inaaka oia'o ati, na'iki ĩzaamata-kidinan wuru ati'i panyukunuu sha'apata'azoonii dikauda kida'oraz. Na'apa'o ida'ana'o nii ĩwaotan dikauda'o di'iti na'iki pataka'utin-karu di'iti. 10 Aizii wuru'u puraata marainapa-kaoaz udawunu'iti manawun, buuda'o ipai pabi'inaaka kida'o oia'o, na'iki oia'o orodanaa manawun wuru'u. Kaina'a pabi'i kida pidannao tuukia'o manawun ĩdi'itinpan soo puraata dau'u karikaonan. Uruu idi pana'iti'i naa karikaonan ĩnyukunuu, aona'a naa powa'a ĩdi'itinpan mishida-karu dau'u. Uruu idi tuukii manawun ĩkasha'oratinan, ipai pabi'inaaka kida'o aimaakan sha'apan idi'i naa ĩ'ati.

Timothy ati'o kakinaorii

11 Aizii pugaru, mashaapa'o manawun Tominkaru aipan kawana'ati, mana'a putaapada'ana'a oii kida'oraz sha'apan pu'ati. Putiwautin pa'an kaiman kida'o dau'ati, wuru'u Tominkaru aiapanii kidaz usha'apata-ka'o. Na'iki mishi kizi pumashaapan kaiman, ma'ozaka kizi putaapan pumishidan. Na'iki putiwautin tuukii putukapa-kida kizi mishi pusha'apatinan puparadan kawana'ati. Na'iki putukapa-kida pukamarainapanun tuukii. Na'iki putiwaa kizi pudadaradan wuru'u kasha'apanna'o na'iki dadara kida'oraz aimaakan, sha'apa'o ni'oraz kida pu'ati. Na'iki kaiman kizi putaapan punyukunuu ipai pidannao ati.

¹² Ma'ozaka'a naa pa'i putaapa punyukunuu, putukapa-kida kizi mishi pugaru mishida'o manawun Christ. Puzaamata kizi oo puikoda kizi wuru'u karikaonanu'oraz kakupa-kizai. Uruu ida'ati'o wuru'u Tominkaru zaamatanuz oo udapadanuz pugaru. Tawuru pukowaadauzon dono'oraz ipai pidannao abatapan pu'u na'apam pumishidan Christ tuukii, na'iki puzaamatan uruu punyukunuu naobanaa nii.

¹³ Aizii ōkia'azon pu'ati, Tominkaru taa'oraz kakupa-kinai ipai pidannao ati na'iki ipai aimaakannao ati, uruu abatapan pu'u ōkia'azon pu'ati. Na'iki Christ Jesus ma'ozaka'oraz ukakuwaapan padau'u, ukadishita-kida-kao dono'oraz Pontius Pilate kanaapu ii. Uruu abatapan pu'u kapam ōkia'azon pu'ati aizii.

¹⁴ Ōaiapa ipai putaapan na'iki puizo'atin wuru'u parada-karu taa-kariwai kidaz pu'ati. Mishi kizi pusha'apatinan na'iki pumashaapan kaiman manawun ukawana'ati. Aonaa kizi dikauda'o abata-kao pudau'u atii wanaobanaa Jesus Christ kaawan.

¹⁵ Aizii ukaawan nii kaina'iki Paainaa kawana'ati, Tominkaru aitanii kmoon kawana'ati'o nii wuru'u ukaawanuz. Tominkaru wuru'u konaukii-kida-kariwaiz, na'iki uruu bauda'apa umanawun na'iki kazowautapa'o ipai amazada na'iki ipai pidannao. Uruu tuubaruo King ipai ba'oran kingnao ai, na'iki tuubaruo Naobanai ipai ba'oran naobanainao ai. ¹⁶ Uruu bauda'apa aonaa umawakauzon, umashaapan kanada'o-karu ii manawun, aonaa turuu pidan kaawan na'iti. Aonaa kanom tukapauzon zii uruu, na'iki aonaa kanom ka'iitan patukapan

uruu. Marii soo uruu bauda'apa umanawunu'o nii wataapan. Na'iki waaitapa kizi soo uruu bauda'apa ma'ozaka'o nii karikaonan. Amen.

¹⁷ Pukakinao tuukii wuru'u kasha'apauzi-tinpainao kidaz manawun ĩmashaapan kai. Aonaa kizi ĩatadinpan pakasha'apauzi-tinpan ida'an. Aonaa kizi ĩtaapan panyukunuu soo pakapuraatanun dau'ati. Mazan marii pa'an ĩtaapan panyukunuu tuukii Tominkaru dau'ati, taa'oraz pa'an ipai aimaakan kaiman kida'o wa'ati, wakonaukii-kinaa nii. ¹⁸ Pukakinao ĩdyaun tuukii, marii kizi pa'an ĩsha'apatan kaiman kida'o aimaakan ba'orainao ati. Na'iki karikaonan kizi ĩsha'apaapan kaiman kida'o aimaakan na'iki minziiwa kizi ĩtaan aimaakan ba'orainao ati. Na'iki marii kizi minziiwa ĩka'idiwaapan ba'orainao ati. ¹⁹ Aizii ĩmashaapan an na'apa, ĩkasaba'ukan nii pa'ati umanawun na'iki kaiman kida'o aimaakan, pasaabaa-kinaa nii pamashaapa kizi ni'i naa diina'iti'i aokazi ii. Udauna'an ĩzaamatan nii kakupa-kinai, wuru'u mishi'oraz manawun kakupa-karu.

²⁰ Timothy, putaapa kaiman wuru'u kakinaorii, taa-kariwai kidaz pu'ati. Na'iki mana'a puturukadina'ana'a kadakoinapa-karu an madiwautapaka sodi kida'o aimaakan dau'u karikaonan. Wuru'u pabi'i kida pidannao dakotaniaz kaikin “aitapa-kinai nii manawun.”

²¹ Usha'apanum kau'an kaina'a'a naa pabi'i kida pidannao, tuukii ĩmishidan na'iki ĩda'anan wuru'u dakota-kariwaiz kaikin “aitapa-kinai nii manawun.” Aizii ĩmishidan idi na'iki ĩda'anan idi na'apa kida'o, tuukii ĩpozawatan wuru aia'a

mishi'oraz padamata pamishidauzon.
Marii Tominkaru kamunanun ipai unao ati.

Kaimana'o Tominkaru Paradan New Testament in Wapishana (GY:wap:Wapishana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wapishana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Wapishana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
198b856d-ac64-5e95-afee-2b1cb3b356c1